

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Odezwa 19 różnych organizacji protestująca przeciw utworzeniu centralnego zakładu leczniczego dla urzędników prywatnych i domagająca się utworzenia zakładów krajowych, Lwów, 25.9.1917 r.

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 072.065

Data wydania oryginału

1917

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

25.9.1917.

Memoryał

w sprawie projektu ustawy o utworzeniu Zakładu pieczy nad urzędnikami prywatnymi.

Projekt ustawy o „Zakładzie pieczy nad urzędnikami prywatnymi“ („Fürsorgeanstalt für Angestellte“) zmusza podpisane galicyjskie pensyjne Urządzenia zastępcze i organizacje pracodawców i pracobiorców do zajęcia zawczasu stanowiska przeciw zasadom i liniom wytycznym tego projektu.

Projekt, nad którym obecnie otwarta jest publiczna dyskusja, jest wynikiem inicjatywy niemieckich organizacji pracodawców i ma za zadanie wdrożyć akcję leczenia urzędników prywatnych. Ubocznie wymienione są tam i inne cele, które jednak albo nie są bliżej określone, albo określone są w formie, która jeszcze bardziej uwydatnia ich drugorzędność.

Powszechny Zakład pensyjny i niemieckie pensyjne Urządzenia zastępcze uznały projekt za dobry mimo jego licznych wad i braków, my jednak stanowczo nie możemy podzielić tej opinii i musimy już dziś, zanim jeszcze sprawa znalazła się w parlamencie, wyrażnie i z całą powagą oświadczyć się przeciw projektowi.

I. Przedewszystkiem na wskrós centralistyczne założenie tej instytucji jest błędne tak ze względów politycznych, jak i narodowych i socjalnych.

Instytucją taką, jaką przewiduje projekt ustawy, a która opiekować się ma chorymi i niezdolnymi do pracy, nie może kierować większość, znająca potrzeby członków wyłącznie jednej narodowości. — Z tak wielkiej odległości nie mogą o losie chorego urzędnika prywatnego z Galicyi rozstrzygać ludzie, którym jego życie, położenie i stosunki są zupełnie obce i do których zwracać się on musiałby w języku, jakim często nie włada. Minimalny wpływ ilości 1 $\frac{1}{2}$ głosów, teoretycznie przypadających w przewidzianym Zarządzie Zakładu na Galicyę, nie może dać gwarancji pracującym i mieszkającym tutaj urzędnikom prywatnym, że im przypadnie odpowiedni udział w korzystaniu z opieki na podstawie ustawy, która wszystko uzależnia od dobrej woli Zarządu.

Jest to też socjalno-politycznym unikatem, aby opieka nad chorymi była powierzona w ten sposób urządzonej instytucji centralnej. Dotychczas wychodzono z założenia, że opieka nad chorymi może być oddana tylko zakładowi, blisko nich położonemu; tu zaś zakład z Wiednia miałby rozstrzygać o opiece nad chorymi we wszystkich okolicach i krajach państwa.

Dalsze uzasadnienie tego naszego stanowiska zostawiamy na później, tu jednak już obecnie musimy jaknajbardziej stanowczo oświadczyć się przeciw zamiarowi powierzenia centralnie urządzonemu Zakładowi opieki nad naszymi chorymi, oraz decyzji o udzielaniu pomocy tym, którzy jej potrzebują.

Obowiązek tej opieki powinienby, naszym zdaniem, przypaść w poszczególnych prowincjach tamtejszym Zakładom pensyjnym — a sposób wykonania tej pieczy Zarządom tych Zakładów.

II. Ustawa, która ma rozwiązać kwestyę pieczy nad urzędnikami prywatnymi, powinna dokładnie określić, do czego urzędnik ma prawo, a nie może pozostawić dobrej woli zarządu rozstrzygania tego, co ma kto otrzymać. Urzędnik prywatny nie „może“, ale „musi albo ma“ mieć prawo do tych lub innych świadczeń. Skoro piecza jest potrzebna, to niech ustawa nie rozdaje nieokreślonych bliżej darów z łaski, jeno daje ustawowe zapewnienie ściśle określonych świadczeń. Musi więc być w niej ściśle określone, co, jak i komu ma Zakład świadczyć — ale też i przyręczone świadczenia powinny być oparte o podstawę asekuracyjno-techniczną.

III. Ustawa zamierzona jest dla nas, którzy po wielkiej części żyjemy jeszcze na terenie wojny, przedwczesna; lecz skoro się ją już teraz zamierza wprowadzić, a urzędnicy prywatni mają w tej pieczy znaleźć swą ostoję, to musimy przedewszystkiem wziąć pod uwagę wojnę i jej następstwa. Galicya ponosi w tej wojnie szczególnie wielkie ofiary. Stąd wcielano nieraz ponad 90% popisowych w szeregi i tu jest liczba reklamowanych niestosunkowo mała w porównaniu do innych prowincyj państwa. Gdy nadto jeszcze położenie kraju prowadzi do ogólnego zubożenia ludności

a także i urzędników, będzie tu liczba ofiar wojny znacznie większa, niż gdzieindziej. Słuszną jest tedy rzeczą udział skarbu państwa w pieczy nad ofiarami wojny — nie powinny one bowiem obciążać ani Zakładu, ani pracodawców.

Także na przyszłość kosztą tej pieczy nie mogą obciążać wyłącznie pracodawców. Jest obowiązkiem przewidującego rządu naprzód starać się o to, aby urzędnicy prywatni, wykonujący ciężką i odpowiedzialną pracę, nie zbyt wcześnie popadali w stan choroby i niezdolności do pracy i skutkiem tego byli skazani na minimalne zaopatrzenie pensyjne. Rząd zatem powinien uznać obowiązek państwa przyczyniania się do pieczy przynajmniej w tej wysokości, jaką przyjmują na siebie pracodawcy.

IV. Projekt wymaga szczegółowej dyskusji, która jednak nie powinna być przeprowadzona jednostronnie. Należy wysłuchać zdania nie tylko wiedeńskich organizacji pracodawców i pracobiorców, ale wysłuchane być muszą także związki utworzone przez pracodawców i urzędników w poszczególnych krajach koronnych, a więc i w Galicyi, a to w równej mierze z organizacjami stołecznymi.

W myśl powyższych uwag prosimy o wzięcie pod rozwagę niniejszego memoriału i uwzględnienie następujących żądań:

1. Projekt ustawy winien być rozesłany do wszystkich krajowych organizacji pracodawców i pracobiorców, celem zasięgnięcia ich opinii.

2. Na wypadek, gdyby ustawa — mimo wojny — miała być przedłożona Radzie Państwa, należałoby postanowić:

- a) aby piecza nad urzędnikami prywatnymi była poruczona w poszczególnych prowincjach poszczególnym zakładom pensyjnym,
- b) aby prawa urzędników do świadczeń były w ustawie — na podstawie dokładnego obliczenia asekuracyjno-technicznego — ściśle określone,
- c) aby Państwo odpowiednio partycypowało w kosztach pieczy,
- d) aby koszty leczenia urzędników, którzy z powodu wojny zachorowali i potrzebują leczenia, ponosił wyłącznie skarb Państwa.

We Lwowie, dnia 25. września 1917.

Towarzystwo wzaj. ubezpie. Urzędników pryw. we Lwowie.

Zakład emerytalny ruskich urzędników przy Tow. wzajem. ubezpie. „Dnister“.

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.

Kasa Oszczędności miasta Krakowa.

Towarzystwo rolnicze krakowskie.

Centralny Związek galic. przemysłu fabrycznego.

Galicyjski Bank ziemski kredytowy.

Kasa dla chorych miasta Lwowa.

Reprezentanci grupy pracodawców.

Związek urzędników i urzędniczek prywatnych Galicyi i Śląska.

Bank krajowy.

Galicyjski Bank hipoteczny.

Galicyjska Kasa Oszczędności.

Galicyjskie Towarzystwo gospodarskie.

Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospod.

Krajowe Towarzystwo naftowe.

Galicyjskie Towarzystwo muzyczne.

Komitet ewakuowanych Rad powiatowych.

Reprezentanci grupy ubezpieczonych.